

Øvrige kapitler i studieboka
om imperialismen kan lastes ned fra
<http://akp.no/ml-historie/pdf/studieboker/>

Kapittel 5

3. Verden i den internasjonale klassekampen.

AKP(m-l) har stolte tradisjoner i å støtte nasjonale og sosiale frigjøringskamper i den 3.verden. Men dette er ingen garanti for all framtid. Det er lett å la det internasjonale perspektivet drukne i alt det viktige vi har å gjøre, eller å overlate det anti-imperialistiske ansvaret til aktivistene i solidaritetsorganisasjonene. Dette er isåfall ikke noen vanlig prioriteringsfeil, men å glippe målet om verdensrevolusjon. Det samme er det om vi vurderer kampene i den 3.verden ut fra de fanene de blir ført under - og ikke ut fra det objektive innholdet i dem. Holdninga og praksisen overfor den islamske frigjøringsbevegelsen i Afghanistan kan være en prøvestein på om vi har forstått dette. *I dette kapitlet skal vi drøfte den rolla den 3. verden spiller i kampen mot den internasjonale imperialismen.* Tilsynelatende kan de ulike problemstillingene i kapitlet ha lite med hverandre å gjøre, men de har altså det felles at de på ulike måter dreier seg om hva ulike typer kamper i den 3. verden betyr i kampen for å knekke det internasjonale det borgerskapet.

5.1. «Det koloniale spørsmålet» i arbeiderbevegelsens historie.

Innad i arbeiderbevegelsen i de kapitalistiske industrilanda har støtte til de undertrykte folka og nasjonene i Asia, Afrika osv. aldri vært noen selvfølge. Dels har dette hatt sammenheng med at arbeiderbevegelsen ikke har vært fri for å bedømme andre folk ut fra egen kultur, dels har det hatt sammenheng med oppfatninga av kapitalismens rolle i disse landa. Dette kommer vi tilbake til etterhvert. Holdninga til den 3.verden har også vært et kampspørsmål mellom høyre og venstre i arbeiderbevegelsen. Høyre har (med støtte av ulike ultravenstreretninger) for det meste stått for sjåvinisme, venstre har på sitt beste bekjempa denne.

Marx og Engels støtta den nasjonale frigjøringskampen i Irland og i India. For dem var det utenkelig at det skulle være riktig for arbeiderklassen å støtte imperialismen til sitt eget borgerskap, eller at en arbeiderklasse som tok makta skulle beholde kolonier og herske over andre folk. De hadde stor tru på at nettopp de sosialistiske revolusjonene i de kapitalistiske landa ville føre til frigjøring av koloniene. I dette lå det en overoptimisme mht. hvor raskt kapitalismen i England ville bli styrt. Dette hang ikke minst sammen med at Marx og Engels levde før den moderne imperialismen som styrka borgerskapet

«Til ære for falne IRA- soldater.
Veggmaleri fra Belfast, Nord
Irland.

i de imperialistiske landa - og gjorde det lettere å holde på makta over arbeiderklassen i sine egne land. Forøvrig analyserte Marx og Engels utviklingstendenser som pekte i retning av imperialistisk kapitalisme. De så at store profitter fra koloniene og monopolstillinga på verdensmarkedet hadde ført til framveksten av arbeideraristokrati og sterke reformistiske strømninger innafor engelsk arbeiderklasse. Marx og Engels mente at imperialismen *ikke* førte til noen forbedring for massene i de undertrykte landa, men derimot mente de at imperialistene ved å spre kapitalismen ufrivillig la grunnlaget både for utvikling av produktivkreftene og for omveltninger i disse landa - som i neste omgang ville føre til slike forbedringer. Tankegangen om at imperialismen ville spre kapitalismen til stadig nye områder har vært svært omstridt i utviklingsdebatten seinere. (se under) Lenge så Marx og Engels slik utvikling som ei forutsetning for sosialistiske revolusjoner, men studier av utviklinga i Russland gjorde at de fikk et mer positivt syn på muligheten for å utvikle sosialismen på grunnlag av visse før-kapitalistiske produksjonsforhold.

Den andre internasjonale

er den sosialdemokratiske internasjonale, som utvikla seg vekk fra marxismen fra og med den første verdenskrigen.

Komintern

er den tredje internasjonale, den kommunistiske, som eksisterte i mellomkrigstia.

Den 2.internasjonale.

Innafor den 2. internasjonale var synet på kolonipolitikken i utgangspunkt beslekta med det marxistiske - og ei sterk venstrefløy fortsatte å holde fast ved dette standpunktet. Alternative oppfatninger blei bl.a. fremma av revisjonismens og sosialdemokratismens «far» Eduard Bernstein. Han mente en skulle nøye seg med å ta avstand fra de konkrete og dokumenterte overgrep til de imperialistiske borgerskapa. Det kunne være riktig for et imperialistisk land uten særlige koloniområder å stille koloniale krav for å ivareta interessene sine overfor konkurrentlanda. Det ville være feil av ei sosialistisk regjering å si fra seg koloniene, isteden måtte kolonipolitikken «humaniseres» og «demokratiseres». Det måtte være fint om Tyskland i det minste kunne importere en del av råvarene fra *egne* kolonier. Kjerna i synet hans var nok at « de ville bare med

visse forbehold erkjennes rett til jorda si. Den høyere sivilisasjon har til sjuende og sist også den høyeste rett.»

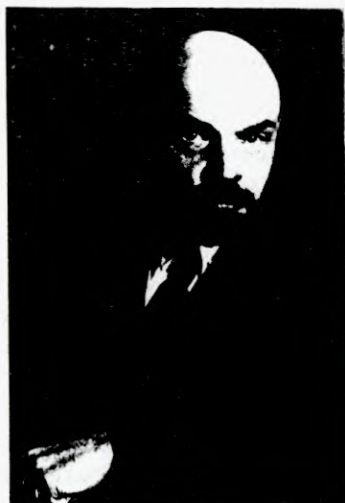
Noen av synspunktene til Bernstein fikk etterhvert større opp slutning i sentrumsretninga i den 2.internasjonale - og på Stuttgartkongressen i 1907 blei den *prinsipielle* motstanden mot kolonialismen forlatt. Dette må forøvrig ses i sammenheng med den dreininga i «spørsmålet om krig og fred» som endte med at majoriteten i de fleste partiene i 1914 støtta bevilgningene til krigen til sitt eget borgerskap. Dette var igjen årsaka til det endelige sammenbruddet for den 2.internasjonale. I 1928 uttalte den sosialdemokratiske oppfølgeren til denne majoriteten at de mente de gamle kulturfolka som hadde overvunnet mye av den teknologiske og samfunnsmessige tilbakegangen sin gjennom kolonialiseringstiden burde få uavhengighet, men at uavhengighet for de mer utvikla bare ville føre til «tilbakegang til primitivt barbari.» (Resolusjon på den 3.kongressen).

Det moderne sosialdemokratiet.

Det moderne sosialdemokratiet formulerer seg helt klart på en annen måte - ofte som om det skulle være støttespillere for den 3.verden. I enkeltspørsmål blir de også pressa av opinionen og eget grunnplan til å innta riktige standpunkter. Men dette er ikke hovedsida i de store sosialdemokratiske partienes politikk overfor den 3.verden. Denne har to aspekter: Det første er en åpen imperialistisk sjåvinisme slik den kommer til uttrykk gjennom innvandringspolitikken, alliansen med USA i NATO, offensiven for å styrke norsk imperialisme (se kap.7) osv. Det andre er en slags erkjennelse om at klufta mellom I-land og U-land er blitt så dyp at det truer stabiliteten i hele verden (Se f.eks. Brandt- og Brundtlandkommisjonens rapporter). Ut fra dette er det utvikla en internasjonal klassesamarbeidspolitikk som har som uttalt målsetting å bygge bru. Dette innebærer også at sosialdemokratene støtter en del krav som om de blei gjennomført (hvilket de svært sjelden gjør) ville være til fordel for den 3. verden - jfr. krava om en ny økonomisk verdensorden. Men først og fremst betyr det at de sprer gigantiske illusjoner om at nådegaver kan erstatte og forhindre revolusjonære stormer mot imperialismen.

Den moderne revisjonismen.

Da de moderne revisjonistene kom til makta i Sovjet gikk de mot frigjøringskampene i den 3.verden. Krustsjov hevda at krig var en primitiv måte å løse konflikter på - som de utvikla maktene måtte advare mot. Han gikk mot at Sovjet skulle støtte frigjøringskrigen i Vietnam - for i atomalderen «kan ei lita gnist tenne en verdensbrann.» Da Sovjet fikk større styrke begynte de å støtte frigjøringsbevegelser for å prøve å ta over dominansen i områder hvor USA var i vanskeligheter. Mer om dette i kap.6.

Lenin.

Komintern.

Den sosialistiske revolusjonen blei først gjennomført i imperialismens «svakeste ledd». Tsar-Russland hadde blitt slått av Japan i krigen i 1905 og gikk fra nederlag til nederlag i 1.verdenskrig. Det borgerskapet som kom til makta i revolusjonen i februar 1917, var svakt. Mye av den konsentrerte storindustrien i landet (som hadde frambragt den arbeiderklassen som gikk i spissen for Oktoberrevolusjonen) var bygd opp for utenlandsk kapital. Dette var bakgrunnen for at mensjevikenes linje om at sosialismen ikke kunne komme før etter en lang kapitalistisk periode, blei nedkjempa. Men Lenins aprilteser om at den borgerlige revolusjonen (februar) kunne fortsette «direkte» over i den sosialistiske (oktober) hvilte på to klare forutsetninger: 1)Allianse med flertallet av bøndene 2) At det sosialistiske Sovjet etterhvert kunne samarbeide med mer utvikla land hvor revolusjonen ville seire. Da den andre av disse forutsetningene svikta, gjorde dette det ekstra viktig å utvikle en politikk overfor de kreftene i koloniene som kjempa mot imperialismen. Krav om dette blei også reist innafor Den kommunistiske internasjonale av representanter fra enkelte av disse landa sjøl. Disse krava samsvarte også med at kommunistene hadde et prinsipielt standpunkt for alle nasjoners sjølråderett.

Fra den 2. kongressen i Komintern i 1920 var det inderen Roy og Lenin sjøl som var i spissen for utvikle strategien i dette spørsmålet. De var enige i et svært sentralt spørsmål: Sosialistisk revolusjon var mulig i koloniene - uten at disse først gikk gjennom et kapitalistisk stadium. På to områder var Lenin og Roy uenige: 1) Lenin mente fortsatt at de sosialistiske revolusjonene ville komme først i de kapitalistiske landa. 2) Han hadde et mer positivt syn på de borgerlig-demokratiske nasjonalistbevegelsene i koloniene. Roy sto her på et «venstre»-standpunkt som ville ha isolert kommunistene i de nasjonale frigjøringskampene. Lenin ser ut til å ha hatt et skiftende syn på om imperialismen direkte blokkerte for utviklinga i koloniene. Fra 1928 var dette imidlertid helt klart blitt oppfatninga til Komintern. Dette var også oppfatninga til Mao og de kinesiske kommunistene - og det er oppfatninga til de såkalte «underutviklingsteoretikerne» som har spilt så stor rolle i debatten blant vestlige intellektuelle i de siste par tiåra(se under).

Under Stalin blei den nasjonale frigjøringskampen i koloniene og halvkoloniene sett på som en svært viktig front i kampen for sosialistisk verdensrevolusjon. I praksis førte den russiske dominansen i Komintern til mange dårlige «råd» (dels forårsaka av sovjetiske statsinteresser, dels av uvitenhet) til kommunistene i disse områdene.

I en del av analysene sine kunne Mao henvise til saker Stalin hadde skrivi. Men ofte måtte han kjempe mot feilaktige retninger som ikke minst var påvirkta av råd fra Sovjet. Så seint som etter 2.verdenskrig ønska f.eks. Stalin at de kinesiske

kommunistene skulle komme til en overensstemmelse med Chiang Kai-shek (hovedfienden under borgerkrigen) istedenfor å fullføre revolusjonen.

Sjøl om den kommunistiske bevegelsen har vært anti-imperialistisk, var det det bare kommunistpartiene i de områdene vi i dag kaller den «3.verden», som sjøl kunne utvikle en god strategi for sine land. Mer om dette i 5.2.3.

5.2. Den 3.verdens undertrykte folk og nasjoner er nå hoveddrivkrafta i kampen for verdensrevolusjon.

I 5.2. skal vi ta opp fire spørsmål:

- 1) Den objektive betydninga av frigjøringskampene i den 3.verden
- 2) Forholdet mellom kampene i «Sør» og «Nord».
- 3) Den nydemokratiske strategien - en strategi for sosialistisk revolusjon i den 3.verden.
- 4) Erfaringer med «3.verden-sosialisme».

5.2.1 Den objektive betydninga av kampene i den 3.verden.

I mange nasjonale frigjøringskamper har frigjøringsideologien vært radikal og terminologien marxistisk-leninistisk. Likevel har det bare vært i et fåtall land hvor det har vært seierrike arbeider- og fattigbonderevolusjoner - leda av virkelige kommunistpartier. Vi må klart erkjenne at den anti-imperialistiske kampen i den 3.verden er mye breiere. Den innbefatter mange ulike sosiale krefter - og har mange ulike ideologiske ytringsformer. *Alle disse kampene retter seg objektivt sett mot verdenskapitalismen (så lenge de ikke er direkte kontrollert av andre imperialistmakter). Fordi den imperialistiske undertrykkinga er hardest i den 3.verden er motstanden der også breiest - og den tar ofte form av væpna kamp.* Den viktigste krafta mot den krigshisserske russiske ekspansjonismen fra midten av 70-åra har vært de væpna frigjøringskampene til folka i *Afghanistan, Kampuchea og Eritrea*. Disse motstandskampene har klart svekka evnen og lysta på nye eventyr. Ei rekke frigjøringskamper i den 3.verden har bidratt til å svekke USA's sterke økonomiske hegemoni. Riktignok har noen av de mest lysende eksemplene på kampen mot USA-imperialismen - Cuba, Vietnam, Kampuchea og Laos - blitt forvandla til eksempler på at sosialimperialismen har styrka seg. Men det kommer stadig til nye eksempler: Sandinistrevolusjonen i *Nicaragua* er til stor hodebry fordi den utfordrer Reagan «i egen bakgård». Det samme gjelder FLNs kamp i *El Salvador*. Marcos blei tvingi til å gå. Corry Aquino kan ikke i lengden greie å konsolidere USA-imperialismens innflytelse på *Filippinene*. I *Sør-Korea* er konsesjoner nødvendig for å hindre at massebevegelsen blir enda breiere og mer militante. Revolusjonen i *Iran* var et voldsomt slag mot hele

Bilde fra Burkino Faso: Også kvinnene mobiliseres til kamp for nasjonal stolthet og verdighet, mot imperialismen.

supermaktspolitikken. Revolusjonen i *Zimbabwe* har vært et tilbakeslag for imperialistisk rasisme, og har særlig hatt betydning i det at *Mugabe* og co. har greid dette uten på noen måte å knytte seg til Sovjet. Dette viser vegen for frigjøringskampene mot *to veldig viktige bruhuer for imperialismen*, Sioniststaten *Israel* og apartheidstaten *Sør-Afrika*.

Det skulle ikke være nødvendig å forlenge denne eksempelista for å få fram poenget: I dag er de undertrykte folka og nasjonene i den 3.verden hovedkrafta i kampen mot imperialismen. De påfører imperialismen de viktigste militære og økonomiske tilbakeslaga. Politisk er også kampen på et høyere nivå enn det som er vanlig i I-landa. I de kapitalistiske landa er det bare hendingene i Polen som i de siste åra har hatt en politisk betydning som et stykke på veg kan måle seg med noen av de eksemplene vi har nevnt over. Der førte kuppet som kjent til et foreløpig tilbakeslag for opprøret, for det var snakk om noen form for væpna kamp fra folkets side.

Sannsynligvis vil vi få mange revolusjoner og frigjøringskriger i den 3. verden før vi får se noen seierrike revolusjoner i de kapitalistiske landa. Men dette må *ikke* forlede oss til en

Zimbabwe - folket har seira - Ian Smith og det kvite kolonistyre har blitt kasta på historias skraphaug!

ny form for *stadieteori* hvor revolusjonære situasjoner i de kapitalistiske landa blir utelukka inntil et flertall av landa i den 3.verden er blitt sosialistiske. At motsigelsen mellom imperialismen og de undertrykte folka og nasjonene i den 3.verden står i fokus i dag må heller ikke føre til at vi undervurderer motsigelsen mellom supermaktene - under gitte forhold kan den raskt utvikle seg til å bli den viktigste.

Frigjøringskamp «i vårt bilde»?

Også vi anti-imperialister vil dra med oss fordommer og ønsker om å få bekrefta egne forventninger når vi forholder oss til den 3.verden. Dette kan stå i vegen for en noktern og allsidig analyse av de virkelige sosiale kreftene som står mot hverandre. 3.verdenledere kan f.eks. uttale seg veldig radikalt - sjøl om de står for knefall for Sovjet, eller representerer den sosiale eliten i sitt eget land. SV har en tendens til å ta sånt prat for god fisk - samtidig som partiet har hatt store betenkeligheter med å støtte den afghanske motstandskampen fordi den er gjennomsyra av islamsk ideologi. Sjøl om AKP er det partiet i Norge som har absolutt minst å skamme seg for overfor afghanerne, så har gløden i arbeidet vært mindre hos mange enn under Vietnamkrigen. Sannsynligvis skyldes dette dels at fordommer overfor islamsk kultur - som kommer enda klarere fram i eksempelet Iran spiller ei viss rolle hos oss også. Dels skyldes det nok den blodige skuffelsen mange anti-imperialister følte over utviklinga i Indo-Kina etter at USA var slått. Men om en ikke sloss for sin egen skyld, må en innrømme at alt det solidaritetsarbeidet som blei gjort var rettferdig og helt nødvendig. Derimot var det feil at det også blant aktivistene blei holdt

SV har store problemer med å støtte motstandskampen i Afghanistan.

kjeft om negative trekk på f.eks. vietnamesisk side; som utvikling i retning Sovjet, regional hegemonisme og byråkratisering i nord. «Støtte på egne premisser» og «konsentrasjon om hovedsaken» kan ikke bety noen plikt til å lure seg sjøl. Vi må støtte Irans linje for uavhengighet av supermaktene samtidig som vi kritiserer politikken overfor kurderne, undertrykkinga av demokratiet etc. I andre tilfelle kan det være et problem hva en bør ytre seg mye og høglytt om. Et eksempel: Sovjet har stor innflytelse i en del frigjøringsbevegelser. Det er en vanskelig avveining hvor stor vekt en skal legge på dette når en har som

oppgave å styrke solidaritetsarbeidet i land som Norge. Ligger en for stor vekt på dette kan det bidra til å gjøre frigjøringsbevegelsen enda mer avhengig av Sovjet - skjuler en fakta vil det skade annet solidaritetsarbeid i framtida. (Dette problemet kommer vi også inn på i det siste kapitlet.)

Det vanskelige eksempelet Iran.

Et av de regimene som er aller mest forakta av vestlige regjeringer og media er Khomeinistyre i Iran. I avisa Klassekampen har det vært knallharde diskusjoner mellom progressive om holdninga til det iranske regimet. Fra begge sider har det kommet sterke krav om at «AKP må komme seg ned fra gjerdet». Dels har debatten dreid seg om å få fram fakta, men framfor alt har det stått om analyser og anvendelsen av prinsipper. Det er interessant at mange av dem som har drevet solidaritetsarbeid for Afghanistan og Palestina har sett «den islamske revolusjonen» som ei sterk kraft i frigjøringskampen-

mens radikale asylsøkere fra Iran er blant dem som har gitt mange argumenter mot regimet. Spørsmålet er hvor komplisert til at vi kan gå i dybden her. La oss likevel markere noen standpunkter til bruk i den videre debatten:

- Opprøret som førte til Sjahens fall var et voldsomt slag for USA-imperialismen. At det nye regimet også vendte seg mot sosialimperialismen til Sovjet var såvel en styrke for det iranske folket - som et viktig eksempel for andre folk som vil nasjonal frigjøring.

- Denne revolusjonen har vært en mektig inspirasjon for de fattige folkemassene i de andre landa i Midt-Østen til opprør mot imperialismen og kompradorborgerskap. Det må være «vestlige briller» som gjør at så mange radikale i vår del av verden har så vanskelig for å se det progressive i dette. Det er mer sjelden å høre kritikk av sandinistene eller Solidarinosc fordi deres tilhengere lar seg inspirere av kristen ideologi.

- Det er et borgerskap («basarborgerskapet») som har makta i Iran. Dette borgerskapet har stor støtte i det islamske presteskaps oppslutning og autoritet i det islamske presteskapskapet. Det undertrykker både progressiv og reaksjonær opposisjon, det kurdiske folket, homofile osv.

- Det var Irak som gikk til angrep på Iran. Iran førte en progressiv forsvarskrig. Seinere ser det imidlertid ut til at det iranske regimet ikke bare har hatt som mål å frigjøre landet, men også å gå inn i Irak for å velte regjeringa i dette 3. verdenlandet. Isåfall kan denne krigen ha skifta karakter fra retferdig til urettferdig krig - en av de blodigste folkemassene i 3. verdenland har vært utsatt for.

- I ly av denne krigen har USA-imperialismen gått inn militært i Den persiske gulfen for å ivareta supermaktsinteressene sine. Det fins en del materiale som tyder på at den iranske regjeringa ikke er så kompromissløs i kampen mot USA og Israel som den utgir seg for, men det forhindrer ikke at den trenger helhjerta støtte mot de amerikanske krenkelsene.

Det må være mulig å holde flere tanker i hode på en gang: Å være ateist samtidig se at religion kan inspirere progressive bevegelser, å støtte Iran i kampen mot imperialismen - samtidig som en går mot den iranske regjeringas undertrykking av eget folk, å skille mellom folkemassenes «islamske revolusjon» og klassekarakteren til et regimesom kom til makta med støtte i denne revolusjonen osv.

Vi kommer litt tilbake til islams politiske rolle i kap. 8.

Oppsummering

De fleste av de bevegelsene i den 3. verden som framstår som revolusjonære kan aldri føre til virkelig sosialistisk frigjøring for arbeiderne og bøndene i disse landa. Men mange flere enn dem som kaller seg for marxister eller sosialister av noe slag, deltar objektivt sett i den internasjonale revolusjonære enhetsfronten

mot supermaktene og imperialismen. Materialister må bekjempe både fordommene og glansbildene.

5.2.2. Forholdet mellom kampene i «Nord» og «Sør.»

I første kap. så vi at en av motivene bak kolonialismen var forsøket på å dempe motsigelsene i de imperialistiske landa sjøl. Slik har også imperialismen virka i praksis. I kap. 2 tok vi opp Lenins teori om at *imperialistene bruker en del av superprofitten til å «kjøpe opp» et skikt av høgtlønna og arbeiderledere som spiller på kapitalistenes «lag» overfor arbeiderklassen. Arbeiderklassen i Nord har strategiske interesser av å knuse den imperialistiske kapitalismen. Bare sånn kan den kvitte seg med utbytting og maktesløshet. Men også vanlige arbeidere har i viktige spørsmål og i bestemte situasjoner interesser som kan gjøre dem tilbøyelige til å søke fellesløsninger med eget borgerskap på bekostning av folkene i den 3.verden. Det kan f.eks. dreie seg om subsidier, tollmurer for å bevare arbeidsplassene mot konkurranse fra 3.verdenland, uthuling av boikottvedtak og om fordeler av lave priser på råvarer fra U-land. Det meste av motsetningsstoffet er oppkonstruert eller oppblåst - jfr. f.eks. argumenter om at «vi har ikke råd så lenge vi har uløste oppgaver sjøl i innvandrings- og U-hjelpsdebatten. Men det står igjen «en rest» som viser at arbeiderne i Nord kan ha ulemper på kort sikt ved at folk i 3.verden frigjør seg (eks. dyrere varer, strammere lønnspolitikk)- eller ved å vise solidaritet(eks. avstå fra proteksjonistiske krav).*

Men kampene i Sør og Nord kan også inspirere gjensidig. Frigjøringskrigene i Indo-Kina kunne bare seire gjennom folkekrig. Samtidig ga de støtet til en sterk solidaritsbevegelse i USA og Europa. Denne hadde også stor betydning for USA-imperialismens nederlag. I Vesten løp solidariteten med Vietnam sammen med utdanningsekspløsjonen. Resultatet var studentopprøra. Frankrike i 1968 var det fremste eksempelet på at disse kunne utvikle seg videre til arbeideropprør. Seinere har vi sett at f.eks. spørsmålet om boikott av Sør-Afrika bidrar til å tydeliggjøre konfliktstoff i I-landa. Etterhvert som kampene mot imperialismen i Sør skjerper seg ytterligere, vil kampen om solidaritet eller sjåvinisme i Nord også bli mer innbitt; sannsynligvis også innad i arbeiderklassen.

5.2.3. Den nydemokratiske strategien.

Trotskyer og en del marxologer (jfr. oppgaven under) benekter tesa om de undertrykte folka og nasjonene i den 3.verden er hovedkrafta i den sosialistiske verdensrevolusjonen - fordi de mener sosialistiske revolusjoner i disse landa er umulige uten en mer utvikla økonomi og en større arbeiderklasse. De mener altså at disse landa først må gjennom et kapitalistisk stadium. (Om de idehistoriske røttene til dette synet - se over i pkt.

Kina - en flokk jordbruksarbeidere som sier fram Maositater i kor

5.2.1.). La oss se nærmere på dette spørsmålet.

I Kina utvikla *Mao Zedong* teori, strategi og praktiske ledelsesmetoder for en revolusjon i et land som var undertrykt av imperialismen. En del sentrale elementer i analysene hans av den

kinesiske revolusjonen har vist seg å ha gyldighet for mange land i den 3.verden:

- Et knusende nederlag for kommunistene i 1927 hadde vist at revolusjonær makt måtte opprettes først på landsbygda hvor imperialismen sto svakest. Med stor massestøtte fra bøndene blei det oppretta *frigjorte baseområder*. Byene skulle «omringes» fra landsbygda. Samtidig skulle arbeiderne drive fram det revolusjonære arbeidet i byene.

- *Folkekrigsstrategien* (se partiskolehefte 2 G om militærpolitikk) gjorde det mulig å bruke massestøtta til å nedkjempe en fiende som i utgangspunktet hadde overlegen militær slagstyrke.

- *Kina var halv-føydalt og halv-kolonialt*. Imperialistene kunne støtte seg på de føydale godseierne - og på et kompradorborgerskap som økonomisk hadde interessene sine knytta til den utenlandske innflytelsen. Denne reaksjonære alliansen sto i vegen for ei utvikling av produktivkreftene - og for utviklinga av et kapitalistisk Kina. I motsetning sto det nasjonale borgerskapet som økonomisk ville tjene på uavhengighet - og som derfor var mulig å dra med i en enhetsfront mot imperialismen, men som sjøl var alt for svakt til å gjennomføre noen borgerlig revolusjon. Her er vi ved kjernepunktet:

- Revolusjonen var nydemokratisk. Mao polemiserste både mot at det var en borgerlig-demokratisk revolusjon av tradisjonell

Kinesisk bonde.

Kvinnerns hverdag i Kina

type -og mot at det dreide seg om en sosialistisk revolusjon. Den nydemokratiske revolusjonen skulle fullføre den påbegynte borgerlige revolusjonen i Kina - som borgerskapet sjøl enten ikke hadde interesse av (kompradorene), eller ikke styrke til å gjennomføre.

Han mente at bare kommunistpartiet var istand til å lede denne revolusjonen - og at den revolusjonære enhetsfronten også ville innbefatte det nasjonale borgerskapet. Mao mente det ville være mulig å videreutvikle den nydemokratiske revolusjonen til en sosialistisk revolusjon. Årsaken til dette var nettopp at imperialismen hadde gjort det nasjonale kinesiske borgerskapet så svakt. I Kina blei Folkerepublikken oppretta i 1949, men først i 1956 regna kommunistene landet for sosialistisk. 1949-56 fikk f.eks. det nasjonale borgerskapet beholde eiendommen sin.

I Vietnam hadde Ho Chi Minh allerede på 20-tallet utvikla ei liknende analyse av revolusjonens karakter: «Eit nytt slag borgarleg-demokratisk revolusjon (no kallar me det ein folkeleg nasjonaldemokratisk revolusjon) som veks vidare til sosialistisk revolusjon uten å gå gjennom det kapitalistiske utviklingssteget.»

(Sitert etter Ho Chi Minh-biografien som blei gitt ut på norsk av

Oktober forlag i 1976). (De teoriene som vi har vært inne på i dette underkapitlet har vært til stor nytte for kampen i mange 3.verdenland. Særlig gjelder det i mange land i Sørøst-Asia som «likner» mer på Kina og Vietnam enn mange andre 3.verdenland gjør. Likevel kan ingen gjøre revolusjon uten å beherske de særegne forholda i eget land.

Den indiske maoistbevegelsen (70-åra) kunne ikke seire med Mao som «sin formann». Den vokser på 80-tallet. En del partier diskuterer om det fins noe nasjonalt borgerskap i sitt land lenger. De thailandske kommunistene er blitt splitta på om hovedoppgaven er å konsolidere baser i jungelområder. (I Peru legger AKPs søsterparti helt riktig stor vekt på den parlamentariske kampforma).

5.2.4 Den 3.verdens kamp mot imperialismen - et umulig sisyfosarbeid?

Sisyfos var en gresk sagnskikkelse som hadde fornærma gudene. Som straff måtte han til evig tid rulle en stein oppover en bakke. Hver gang han var kommet opp, rulla den ned igjen.

3.verdens kamp mot imperialismen har trass i alle heroiske seire tilsynelatende en del paralleller med denne tragiske historia. De fleste tidligere koloniene er fortsatt undertrykt av imperialismen. Kløfta mellom fattige og rike i verdenssamfunnet blir stadig større. Kunstige (erstatnings)produkter vil erstatte stadig flere råvarer fra U-landa. Robotiseringa kan gjøre det

lønnsomt å føre industri i den 3.verden tilbake til «moderlanda». Mange som kjemper mot vestlig imperialism kommer i et avhengighetsforhold til Sovjet isteden. Sjøl land som i utgangspunktet har satsa på en politisk uavhengig kurs, er blitt pressa til å finne «plassen sin» i den internasjonale økonomiske arbeidsdelinga.

Alt i alt er det ingen grunn til blåøyde oppfatninger «om at det vil gå gradvis bedre», «det vil helst ende godt» osv. Det kan så opplagt gå fra ille til verre, men vi kan i hvert fall stole på det gamle ordet om at «undertrykking avler motstand». Vi vil få oppleve mange revolusjoner, mange frigjøringskamper, mer høglytte krav fra landa i den 3.verden. Faktum er at heller ikke dette er nok. Det er et spørsmål om at arbeiderne og fattigbøndene må stå i spissen for revolusjonene, at kommunistpartier med massestøtte må omplante den politiske strategien vi streka opp i avsnittet om nydemokratiet til mange ulike forhold - og at partiene må ha ei klar analyse av den rolla sosialimperialismen spiller. Om ikke gevinstene av revolusjonene skal gå tapt, må kommunistpartiene lede dem videre i sosialistisk lei.

Kina som eksempel på «U-landssosialisme.»

I partiskoleboka om sosialismen skal vi forsøke å gå grundigere inn på vilkåra og mulighetene for å utvikle sosialismen i land hvor produktivkreftene er lite utvikla. Dette er som kjent ikke noen enkel affære. Her skal vi kort sette fram noen påstander om hvorfor og hvordan. Vi bruker Kina som eksempel fordi det er der det mest erfaring å hente og fordi det er disse erfaringene vi har mest kunnskap om. Nå er det stor uenighet om både om den kinesiske historia etter revolusjonen - og om hvor landet går nå. Noe av det som blir skrivi her vil derfor være kontroversielt i AKP.

1) Store resultater. Før revolusjonen var Kina fattigere enn India. I dag er bruttonasjonalproduktet pr.hue dobbelt så stort.

Dette til tross for at befolkninga har økt fra 400 millioner til over 1 milliard mennesker. India eksporterer korn - samtidig som massene lever i ytterste nød. Kina har ei mer rettferdig fordeling og har utvikla et sosialt sikkerhetsnett som gjør at de fattigste har greid seg langt bedre enn i andre samfunn som er såpass økonomisk tilbaketrukkende. Det kanskje klareste uttrykket for de resultatene kineserne har oppnådd er at forventna

gjennomsnittlig løvealder har gått opp fra under 40 år i 1949 og til ca. 70 år (seriøs statistikk operer med tall fra noe over til noe under 70 år). Veksten i BNP har vært stor hele tida-relativt uavhengig av de politiske svingningene. BNP vokste med 8,2% pr. år 1952-57, 4,7% 1957-65, 6,6% 1965-74, 6% 1974-78, 7,9% 1979-83 og 14,2% i toppåret 1984. Ifølge Verdensbanken var vekstratene pr. person pr. år i perioden 1960-74 5,2% i Kina, 1,1% i India, 1,4% i Pakistan, -0,5% i Bangladesh,

Fra en fabrikk som produserer dieselmotorer for landbruket i Kina.

3,8% i Sovjet, 2,9% i USA. I perioden 50-75 var de samme talla 4,2 % i Kina mot 3% i verden som helhet - og 3,2% i de kapitalistiske industrilanda (i den mest stabile og lengste vekst-perioden i kapitalismens historie).

De kinesiske risavlingene er i gjennomsnitt 3,3 tonn pr. hektar i Kina mot 2,3 tonn i verdensgjennomsnitt. Men her må vi huske på at Kina har mange hender i produksjonen og mange munnar å mette i forhold til arealet. Mekaniseringsnivået i jordbruket er som i Japan på 50-tallet, men transportsektoren ligger nok dårligere an.

2) En sterk arbeider-bondeallianse og stor oppslutning på landsbygda. Mange 3.verdenland har fått til ganske stor vekst i byene, men landsbygda er blitt hengende etter. Bøndene har måttet svi for at investeringene har gått til byene - og at i den grad en del har gått til landsbygda, så har det for det meste vært til cash-cropproduksjon som har stått i motsetning til interessene til flertallet av bøndene. I Kina - har det vært en voldsom ressurs under utviklinga av sosialismen at de kinesiske kommunistene hadde 20 års erfaringer med massearbeid blant bøndene fra de røde baseområdene før frigjøringa i 1949. Maos teori om masselinja - som sto i direkte motsetning til den tradisjonelle bondeforakten blant utdanna folk i Kina spilte en enorm rolle her. Liknende erfaringer med arbeid på landsbygda er forøvrig gjort av kommunistene på Filippinene - og i mange andre 3.verdenland hvor de står i spissen for folkekrigen. I Kina gikk kollektiviseringa gjennom mange stadier - fra nabosamvirke og til all jorda var kollektivisert i 1956. Kollektiviseringa bygde i overveiende grad på overbevisningsmetoder. Skaperkrafta til bøndene blei mobilisert. Det blei satsa sterkt på nødvendige kollektive investeringer som vanningskanaler, terrassebygging etc.

Utviklinga stemte også godt overens med likhetstradisjonene på den kinesiske landsbygda. Folkekommunesystemet hadde som en av sine viktigste oppgaver å bygge opp industri i tilknytning til jordbruket. Sjøl om balansen mellom tungindustri, lettindustri og jordbruk hele tida har vært et stort problem i Kina også - så har den likevel vært bedre enn i de fleste 3.verdenland, og mye bedre enn den var i Sovjet under sosialismen.

I de store kapitalistiske industrilanda var imperialismen ei nødvendig forutsetning for den opprinnelige akkumulasjonen (dvs. kapitalopphepninga som var nødvendig for å sett igang industrialiseringa). Både i disse landa og i Sovjet blei også bøndene skvisa hardt for å få til industrialiseringa. Under «Det store spranget» i Kina(58/59)forsøkte Mao og de kinesiske kommunistene på en mislykka måte å få til opprinnelig akkumulasjon uten å presse bøndene. Istedenfor å trekke kapital fra jordbruket og til storindustrien i byene, blei det bygd opp mange små stålverk på landsbygda. Dette førte imidlertid til at sjølve jordbruksproduksjonen gikk ned, at hele skoger blei hogd ned - og til at mye

av stålet måtte kasseres. Sammen med at Sovjet trakk tilbake pengestøtta og ekspertene sine - og tørke, førte dette til sult blant de kinesiske bøndene. Dette vart en viktig, men kort parantes i den kinesiske utviklinga etter 1949. («Spranget» hadde forøvrig også positive sider).

3) «Stole på egne krefter». Under Kominternperioden hadde Mao slåss for ei uavhengighetslinje. I den første perioden etter 1949 var samarbeidet med Sovjet godt. Kina fikk nyttig hjelp, men aldri sånn at det gjorde seg avhengig. Landet hadde forlenget gjort opp med negative erfaringer fra den sovjetiske modellen, da kontrarevolusjonen i Sovjet utløste «Den store polemikken» og derpå følgende tilbaketrekking for å straffe Kina for «ulydigheten». Kina satsa på en allsidig økonomi. Både salg fra og kjøp på verdensmarkedet spilte ei beskjeden rolle. Muligheten til å rå

over si egen utvikling blei satt over de kortsiktige fordelene med å være integrert i verdensøkonomien. Dette er også et klasse-spørsmål fordi overklassen som tjener økonomisk på større tilpassing til den imperialistiske omverdenen. Kina satsa også hardt på politisk og økonomisk samarbeid i den 3.verden. Landet ga tilogmed betingelsesløs støtte til land som var mer utvikla enn deres eget.

4) I Kina under Mao blei det også tatt alvorlig på klassekampen for å hindre framveksten av en ny overklasse - og de politiske måla skulle bestemme måten økonomien blei utvikla på. Men denne delen av den maoistiske teorien skal vi ikke gå nærmere inn på her.

Det viktigste negative trekket ved utviklinga i Kina ser ut til å ha vært en alt for lenge neglisjerte betydninga av mer effektiv befolkningskontroll. Riktignok blei en del gjort - og riktignok ser det ut til å være en generell tendens til rask befolkningsvekst i den første perioden etter at økonomien skyter så stor fart i et land, men ikke dessto mindre spiste folkeøkninga opp mye av den økte matproduksjonen. Årsaken til at befolkningsveksten ikke blei tatt mer alvorlig var nok i en viss grad redselen for å skape for stor motstand i folket, men det ser også ut som om det har vært ensidighet med utgangspunkt i sannheten om at «de menneskelige ressursene» er de eneste vi har. Nå er det klart at folketettheten i forhold til jordbruksareal har gjort dette til et mye større problem i Kina enn det ville ha vært i de fleste andre landa i den 3.verden. På den annen side er Kina i seg sjøl «et helt kontinent». Spørsmålet om å stole på egne krefter er mye vanskeligere for de fleste andre 3.verdenland.

Politikken i «Dengperioden» i Kina (fra desember 1978) har noen fellestrekk med dette som er skissert over. F.eks. når det gjelder balansen mellom hovedsektorene i samfunnet vil noen mene at en har lyktes bedre enn før. Men det er ingen grunn til å legge skjul på at kursen er lagt om i en del av de

Den åpne dørs politikk.
Kina åpnet dørene - Colaen kom inn.

Pol Pot måtte trekke seg tilbake til jungelen - her noen av hans geriljasoldater.

grunnleggende spørsmåla. Viktigst er omlegging til kontrakt-systemet på landsbygda - hvor enkeltfamiliene får leie og drive jorda, ofte på langsiktige kontrakter. Dette har ført til steinhard innsats og voksende økonomisk vekst, men også til økte klasseforskjeller (gjerne med partikadre blant de «nyrike», mindre investeringer i kollektive tiltak, derav også dårligere «sikkerhetssystem»). I en viss grad kan en snakke om at enkelte nå tar ut fordelene av de tidligere kollektive investeringene. Forholdet mellom kontraktssystemet og mekanisering er også interessant. Med slike eiendomsforhold vil det bli de mest

velstående bøndene som er istand til å akkumulere den kapitalen som trengs til dyre nyanskaffelser - og klasseforskjellene vil øke ytterligere. Under Deng har Kina også satsa mye mer på økonomisk samarbeid med konserner i de imperialistiske landa.

Spørsmålet er om den økonomiske basisen som er bygd opp i tiåra før, kombinert med en sterk spredning av kontraktene og observant holdning som flere ganger har ført til at kontrakter er blitt kansellert - gjør det mulige å gjennomføre en slik politikk uten å komme i noe slags avhengighetsforhold.

En del av det som er skrivi om Kina her (men ikke alt) samsvarer med analysene til *Samir Amin* (i «Future of Maoism»). Amin mener at utviklingsstrategien i Nord-Korea og

Albania (men ikke Vietnam og Cuba) har viktige fellestrekk med «den kinesiske modellen» som er streka opp over(arbeider-bondealliansen, balanse mellom by og land, radikale endringer i produksjonsforholda på landsbygda, sjølbergingspolitikk). Amin mener at dette også her har ført til en del veldig gode resultater. Han mener at dette viser at en sjølbergingsstrategi er mulig også i mindre land.(Muligens er dette vanskeligere enn som så: N.Korea var svært forgjelda ei tid, men var ikke så nøye med å betale, mye av produksjonsutstyret i Albania er nedslitt utstyr fra Kina) Amin kritiserer særlig at demokratiet i disse landa er enda mindre enn i Kina - og at statsbyråkratiet har enda mer makt. Men han mener f.eks. at Nord-Korea har satsa på en enda mer desentralisert industrialiserings-modell enn Kina.

I de få åra hvor Kampuchea blei leda av Pol Pot og kommunistpartiet (1975-78) ser det ut til å ha blitt oppnådd store resultater i å brødfø befolkninga - med en ekstrem grad av sjølbergning. Men defineringa av hele bybefolkninga fra Lon Nol-perioden som en del av fienden, førte helt galt avsted. Det ødela den klassealliansen vi har lagt så stor vekt på her og førte til mye unødvendig lidelse. Dette hadde muligens latt seg rette opp om landet ikke hadde blitt okkupert, men det kan vi selvfølgelig ikke vite noe sikkert om.

Konklusjon.

I 5.2. har vi forsøkt å vise:

- Imperialismen møter hardest motstand fra de undertrykte folka og nasjonene i den 3.verden.
- Gjennom den nydemokratiske strategien er det mulig med seierrike sosialistiske revolusjoner i den 3.verden.
- De landa i den 3.verden som har forsøkt en sosialistisk modell har oppnådd store resultater.

Samtidig er det klart at styrken til den imperialistiske omverdenen, faren for at statsbyråkratiet utvikler seg til en ny overklasse, og manglende erfaringer gjør det svært vanskelig å vinne en varig seier over imperialismen og egen kontrarevolusjon i slike land. Sannsynligvis vil vi få se mange både revolusjoner og kontrarevolusjoner i den 3.verden i de tiåra som kommer. Om revolusjoner i disse landa etter ei tid skulle lide nederlag, er de likevel ikke «bortkasta»: De vil kunne ha ført til framganger for folket, ha påført imperialismen sår, og ikke minst gitt nyttige erfaringer. Alternativet til å prøve hadde vært større lidelser. Når større «blokker» av land frigjør seg - og 3.verdenland etterhvert får følge av land med avansert økonomi og teknologi, blir sjansene for varige seire for sosialismen større. Selvfølgelig er det hele et spørsmål om tid: Sosialisme eller barbari.

Indianerne i bl.a. Mexico er en urbefolkning som fortsatt blir undertrykt i sitt eget land.

5.3. Enhetsfront mellom landa i den 3.verden?

Det er *de undertrykte folka og nasjonene* i den 3.verden som er hovedkrafta i verdensrevolusjonen. Dette innbefatter også de urbefolkningene som sjøl regner seg til den 4.verden - og som ikke sjelden blir like undertrykt av stater og regjeringer i den 3.verden som av imperialistiske stater.

Siden folket har makta i de færreste av de suverene statene i den 3.verden, er det imidlertid nødvendig å se nærmere på rolla til regjeringene i disse landa. La oss først slå fast at det er ganske problematisk å snakke om den 3.verden (over 120 land) som noen slags enhetlig størrelse i det hele tatt. Det er voldsomme gap i levestandardsnivå. Noen land er dominert av godseierklassen, andre av kompradorborgere, mange av delvis sjølstendige kapitalister osv. De kulturelle, religiøse, ideologiske og politiske forskjellene er selvfølgelig også store. Det fins direkte økonomiske motsetninger - f.eks. mellom de oljeproduserende landa og de andre. Stater i den 3.verden er i krig. Noen stater i den 3.verden undertrykker andre 3. verdenland.

Vi har tidligere sagt at mange av 3.verdenlanda er offer for nykolonialisme, og at mange av regjeringene i den 3. verden er under sterk innflytelse av imperialistmakter. Men dette betyr ikke at det er åpne kompradorer eller lakeier som har makta i de fleste av disse landa. Samtidig som overklassene i disse landa kan ha økonomiske fordeler av å innrette produksjonen for salg på verdensmarkedet osv., har de sine egne statlige interesser å ivareta.

Disse interessene støter mot mange av de mest griske og fornedrende uttrykka for *imperialismen*. Samtidig er de fleste av regjeringene i den 3.verden under sterkt press fra folkemassene i sine egne land. Både hensynet til egne statsinteresser, presset nedafra, og fellestrekk i historia (kolonialismen) har ført til at landa i den 3.verden i en del sammenhenger i den internasjonale politikken opptrer som ei mer eller mindre samla anti-imperialistisk kraft.

■ For noen år siden skreiv Aftenposten på lederplass at FN var iferd med å utvikle seg til et stort studentsamfunn. Mer enn 3/4 av statene i F.N. er 3.verdenstater. Som et «ansvarlig» organ i et imperialistisk land kunne selvfølgelig ikke Aftenposten godta at disse landa lagde resolusjoner som fordømte israelsk aggresjon mot nabostatene, som ville gjennomføre boikott overfor Sør-Afrika, ga observatørstatus til PLO og frigjøringsbevegelser fra det sørlige Afrika, osv. I Hovedforsamlinga er det f.eks. blitt vedtatt resolusjoner som sier at «rester av utenlandsk besittelse, rasediskriminering, apartheid og av nykolonialisme fortsatt er blant de største hindringene for at U-landa skal nå frigjøring og framskritt. Alle stater skal ha full råderett over ressursene sine, rett til å nasjonalisere utenlandsk

Aftenposten påstår at FN er blitt det reineste studentsamfunn.

kapital, forlange erstatning for kolonial utbytting osv.»

■ Det er likevel i sær-og underorganene til FN at 3.verdenstatene har gjort sine synspunkter sterkest gjeldende - f.eks. i krava om ny økonomisk verdensordning, havrett, utdannings-spørsmål osv. USA har trukket seg ut av flere viktige organer i protest («får for lite igjen for pengene.»)

■ Den alliansefrie bevegelsen blei danna da 29 afrikanske og asiatiske land deltok på Bandungkomferansen i 1955. I dag er det over 100 medlemsland - deriblant de fleste 3. verdenlanda. Til tross for store politiske forskjeller har den alliansefrie bevegelsen greid å samordne seg og spille en progressiv rolle i bestemte spørsmål og situasjoner.

■ 3. verdenland har forsøkt å danne råvareunioner for å motvirke de stadig forverra bytteforholda i handelen med I-landa, men bare OPEC har vært virkelig vellykka og et tilbakeslag for imperialismen.

■ En del regionale samarbeidsorganisasjoner av land i den 3. verden har hatt betydning. Særlig gjelder dette OAU-Organisasjon for afrikansk enhet. Manglende støtte til Eritra-illustrerer imidlertid OAU's begrensning. Støtte ville føre til indre splittelse - og redsel for opprør andre steder i Afrika. - Kina har spilt en viktig rolle i å styrke enheten i den 3. verden-og den tendensen som vil gå mot begge supermaktene.

Slike spørsmål blir lite belyst i norske media, men det virker som om enhetsbestrebelsene i den 3. verden ibeste fall har stagnert på 80-tallet.

Det er ikke vanskelig å få øye på de store motsigelsene i den 3.verden. De vil føre til nødvendige sosiale opprør, men også til splittelse der hvor enhet mot imperialismen er hardt tiltrengt. Samtidig må vi ikke glemme at imperialistene oppfører

seg på en måte som tvinger stater i den 3.verden til å samle seg for motstand. Når f.eks. Verdensbanken og Pengefondet i jakta på større profitter har oppført seg slik at mange 3.verdenland har kommet i ei gjeldskrise, så får det vidt forskjellige typer regjeringer i den 3. verden til å se at det fins fellesinteresser. La oss håpe at dette etterhvert vil komme sterkere til uttrykk - også i handling.

SPØRSMÅL:

12). Diskuter hovedpåstanden i dette kapitlet : De undertrykte folka og nasjonene i den 3.verden er hovedkrafta i kampen mot imperialismen.

13). Ta stilling til påstandene:

A) I vår tid kan størstedelen av arbeiderklassen i Vesten regnes som et arbeideraristokrati som har fordeler av den imperialistiske undertrykkinga og utbyttinga av den 3.verden.

B) Arbeiderklassen i land som Norge er sjøl utbytta. Velferdsgodene som vanlige folk i disse landa nyter godt av er resultatet av generasjoners harde arbeid. Det er forkastelig å snakke om at arbeidere flest skulle ha noen fordeler av undertrykkinga og utbyttinga av den 3.verden.

14). Diskuter hvordan AKP bør stille seg til

A) Den såkalte «islamske revolusjonen». Ta gjerne utgangspunkt i Egil Fossums artikkel i Røde Fane nr. 3/87. B) Land eller frigjøringsbevegelser som søker støtte fra Sovjet for å frigjøre seg fra USA eller Sør-Afrika.

15). En del av problemstillingene vi var inne på i kap. 5.1. er ført videre i den såkalte utviklingsdebatten som har gått i borgerlige og «marxistiske» miljø siden 60-tallet. Lenge var ulike underutviklingsteorier (dvs. ulike teorier innafor «avhengighetsskolen») på offensiven. De har felles at de mener at de mener de rike landa blokkerer for utviklinga i de fattige landa.

Enkelte, som Samir Amin, sier at imperialismen i den 3.verden kombinerer de mest reaksjonære trekka ved kapitalismen med de mest reaksjonære trekka ved de før-kapitalistiske produksjonsmåtene (føydalisme o.a.). Han mener at vegen til frigjøring går gjennom løsriving fra den kapitalistiske verdensøkonomien. På 80-tallet har slike synspunkter møtt sterke motforestillinger også blant folk kaller seg marxister. F.eks. har engelskmannen Bill Warren skrivi ei bok under tittelen «Imperialism, Pioneer of Capitalism.»

Hovedsynspunktet hans er at imperialismen skaper utvikling, kapitalisme og proletariat i 3.verdenland. Warren skreiv at dette er historisk progressivt og i neste omgang danner grunnlag for sosialisme i den 3.verden. Mange som ikke

er er enige med Warren mener også at erfaringene med løsrivelse fra det kapitalistiske verdensmarkedet er dårlige.

Oppgaven deres er å diskutere disse motsigelsene, men dette forutsetter at et par stykker lager innledning. (Da kan de først f.eks. lese Nørlunds, Arnesens og Amins artikler i boka «Brudd», gjerne også Røde Fane 6/82 s.18-21 og 3/84 s.13-s.16.- og om NIC-landa(kap.3) og Kina(5.2.) i denne boka.)

Øvrige kapitler i studieboka
om imperialismen kan lastes ned fra
<http://akp.no/ml-historie/pdf/studieboker/>

Sovjetmarinen på flåtebesøk i Oslo i 1977. Norge er ei brikke i kampen mellom supermaktene om herredomme i verden.